

1346 LLA 67, ygôr ny siglabd deint ida6 yn oes. 14g. GDD³ 254, Ar dy fryd, cadernyd cur, / Da y sigl y Du Segur. 14g. GIG 71, Siglo a wnaïr' groes eglwys / Gan y godwrdd a'r dwrdd dwys. 16g. GGH 96, Herwydd un o'r Cynghoriaid / Yw Siôn, heb siglo'n ei said. 1588 Eseta liv. 10, y mynyddoedd a giliant, a'r brynau a siglant. 1621 E. PRYS: Ps 48b, fy ngliniau'n wan / a siglan o dra newyn. 1632 J. DAVIES: LIR 474, pan oedd y rhai perffectiaf, a'r rhai cyfionaf yn siglo. 1658 R. VAUGHAN: PS 23, Trugarha wrth yr holl rai a siglant yn eü ffydd. 1718 (1721) S. THOMAS: HB 210, a'i Deyrnas yn siglo yn awr e'r ys rhai oesoedd. 1757 ML ii. 7, mi glywn riw dwrwf mud fal taran. . . ond ni chlywais ddim siglo. 1767 J. THOMAS: TFFf 111, [y] deall yn cael ei derfysu [sic], ffydd yn siglo . . . a Satan yn cario ei bwyt. 1771 PDPH 20-1, echrhyd a chrynod, rai prydiau yn y cyfrwy fodd nes byddo'r gwely yn siglo. 1776 H. JONES: GC 68, A llawer Ty cryno, myssgyld yn siglo. [1783] W d.g. To shake [V.N.]. Ar lafar, 'llwyth o wair yn siglo ac yn simsan', WVBD 489.

(b) (enghrau. fel ba. tr. exx.). 15-16g. HYWEL RHEINALLT: Gw 16, Ofer iawn i farwniaid / Geisio dy siglo'n dy said. 16g. GLLV 53, y siglwyd gwaced twysogion / O du r Mars draw i dir Mon. 1547 WS, Siglo krud Rocke. 16g. WLI 121, Proffwyd ni siglwyd oedd Siglo. 1588 Doeth Sol iv. 19, efe ai dryllia hwynt [y rhai annuwiol] . . . ac ai sigl hwynt o'r sylfaen. 1595 H. LEWYS: PA 77, gwr 'rhwn a fynych hwyliod' ar y mor, ac a siglwyd gann forgymlad' y tonneu. 1620 2 Theis ii. 2, Na'ch sigler (1588 ib. sylfer) yn fuan oddi wrth eich meddwl, ac na'ch cynhyrfer, na chan yspryd, na chan air. 1672 J. LANGFORD: HDdD 202, daw rhai o'r Profedigaethau hyn i'th siglo di. 1723 WM: PGG 159, beth bynnac a ddigwyddio ni siglr mo'm Gobaiht. 1725-6 Madd Ed 347, nid yw . . . mynwesiadau gau Athrawiaeth yn eu siglo hwynt [dymion daionus]. 1759 T. THOMAS: WWDd 350, 'E ddaw'r Dydd, y siglr gobaiht y rhain. [1783] W, siglo crüd d.g. To rock . . . To rock a cradle. Ar lafar, 'siglo crüd', WVBD 489; 'Wyt ti i fod i siglo'r botal yn ddäe cyn emeryd y moddion', GTN 765; 'Ma rywbeth fel'na in shiglo dyn' (sir Benf.).

Cfn.: siglo'r cwch: to rock the boat, fig. 20g. siglo ei gwt (ei gynffon, &c.): to wag his, &c., tail; fawn (on). 1794 W, siglo . . . ei gynffon d.g. Tail, To wag the tail. 1803 P, Siglaw . . . Agor ei law i bob ci a siglo ei gynffon arno . . . Adage. Ar lafar, 'Ma'r ci'n siglo'i gwt yn biwr', GTN 765; 'Ma' wna'n shiglo'i gwt ar y mawron i gyd', id. 766. Cf. SE, siglo . . . ei gynffon, to wag the tail. Nid wy'n malio am y trawision / Mwy na'r gath sy'n siglo 'i chynffon.—Hen Bennill d.g. Cynffon. siglo llaw (dwylo), siglo ei (dy, &c.) law: to shake hands, shake his (your, &c.) hand. 1683 H. EVANS: CTF 47, Mi ä' r ffwyddyn nessa i Rufein . . . / A byddaf yno 'n gynnar, yn siglo llaw ä'r päb. 1714 D. LEWYS: CN 9, Fe sigleï 'm llaw. 1733 T. EVANS: PP 45, siglawn ddwylo megis Brodyr. 1740 T. EVANS: DPO 62, [d]wy Fraich estynnedd yn Siglo dwylaw. 1803 P, Siglaw . . . Sigla llaw, shake hand. Dimet[ian]. Ar lafar, 's(h)iglo llaw / d(w)ylaw', LGW 441 (y Canolbarth a'r De); 'Nw shigson' law o ni gyd cyn mynd', GTN 765. siglo ei ben (eu pennau, &c.), siglo(r) pen: to shake one's head. 1567 TN 47a, cwn ysgytwyt [:- siglo] ei [sic] pennae. 1588 Salm cia. 25, [pan] welent fi siglenti eu pennau. Ar lafar, 'Fe ofynnies i os odd e'n well, ond siglo'i ben 'nath e' (gogledd Cered.).

siglan, gw. sigl³.

sigl-di-gwt, sigl-ei-gwt, &c. [sigl³ neu sigl¹ + elf. *di, ei¹, &c. + cwt¹]; ?cf. sigldyhoedan o ran ffd.] eg. Adar. Unrhyw aderyn bychan o'r tylwyth Motacilla sy'n siglo ei gynffon o hyd, tinsigl, siglen, sigldin, hefyd yn ddir. am berson; (?gwallow) glas y dorlan, Alcedo atthis: wagtail, also derog. of a person; (?erron.) kingfisher.

18-19g. Lr C 68, 9, Sigl y gwt, Lady washer. King's fisher. Ar lafar, 'sigl-di-gwt . . . applied to Motacilla—all species', WVBD 489; 'shig-i-gwt', GTN 765; hefyd yn ddir. am berson cynffonog, 'Disgwll ar yr 'en shig-i-gwt' na'n llyo gwraig y doctwr. Dyna fel mac fa gyda phawb sy'n rwun', ib.; a hefyd am rywun annibynadwy, 'Ma fa siwd shig-di-gwt' (de-ddwyrain Morg.). Cf. D. OWEN: WBC 115, ysgogyn balch o sigl-dy-gwt, arolygwr Ysgol Sul.

sigl-di-hoi(s), gw. sigldyhoedan.

sigldin [sigl³ neu sigl¹ + tin] eb.g. Adar. Sigl-di-gwt, tinsigl, siglen, Motacilla, hefyd yn ddir. am berson: wagtail, also derog. of a person. 1688 T7, sigl tin y gwys [sic]: a Bird called a Wagtail eg. Tinsigl y gwys. 1736 (1812) YRW 13, Enter Syr Sigldin-dengc. [1745] W. ROBERTS: FfM 13, Fe fydded 'r ddau Garwr digywilydd, / Wrth yndesach bliin sigl din swrth, / Yn gyrru'r Gwelu o ddiwrth i gilydd. Cfn.: Adar. sigldin y gwys: (pied) wagtail, Motacilla

(alba yarrellii). 1688 T7. [1761] ML i. 336, Brith y fuches = Brith y gro = Sigl din y gwys. Ar lafar, 'sigl din y gwys' 'wagtail. . . applied to Motacilla—all species', WVBD 489; hefyd yn Môn. Adar. sigldin sionc = sigldin y gwys. 18-19g. Lr C 4, 134, sigl din sionc, [Môn] water wagtail. v. Brith y Fuches.

Gw. hefyd tinsigl.

sigldioedan, sigldioeta, gw. sigldyhoedan.

sigldybwd, sigl-dy-gwt, gw. siligabwd, sigl-di-gwt.

sigldyhoedan, sigldyhoeden, sigldioedan, &c. [sigl³ neu sigl¹ + elf. anh.; ?cf. siglaethan, a sigl-di-gwt o ran ffd.] eg. Si-so, siglen (plentyn, &c.): see-saw, (child's, &c.) swing.

1776 W, Chwarae sigl-dioedan d.g. Meriot [a kind of swinging or balancing play so called]. id. sigldyhoedan d.g. See-saw. Ar lafar, 'shigldioeta (cg) . . . a see-saw', 'Odd shigldioeta yn yr ardd gintin' nw i'r plant', GTN 765. Digwydd hefyd fel be., 'shigldioeta am sbel', ib., ac fel e. ar fath o chwarae gyda phlentyn bach, 'Taswn i pyn ön i'n blentyn bæch yn ishta ar drod 'næd, fe fasa'n cwnnu 'i drod lan ac i lawr a fi arni, shigldioeta odd 'ynny' 'efyd, a 'odd 'næd . . . yn canu ricwm . . . Shigl di shigldioeta / 'Wilo am goed ten bora / Un drod i lan ac un drod i lawr / Dyna'r ffordd i Lanelltyd Fawr', ib. Clywir hefyd y ff. sigl-dioetan yn yr ystyr 'siglen' (dwyrain Morg.), a sigl-dioetan am rywun annibynadwy neu anwadal (sir Gaerf.). Cf. W. HOBLEY: Hanes Methodistiaeth Arfon vi. (1924) 437, Elai [John Phillips, Bangor] ar ei sigl dyhoedan, ol a blaen . . . a'r llais yn codi ä gostwng . . . Nid rhyw sigl di gwt yn y gwrych drain mohono, ond siglaethan cydrhwng cedrwydd, linsilioia [sic] afaethus tywysogion gwlad; WATCYN WYN: Adgofion (1907) 27, Rhyw raff gyffredin wrth gangen un o hen goed yr ardal oedd ein 'sigl-di-hois' ni, ac nid 'swing'!

sigledig [bôn y f. siglaf: siglo + -edig] a.bfl. Yn siglo, yn ysgwyd, wedi ei siglo neu ei ysgwyd; ansicr (ar ei draed), gweglyd, yn haldian; ansad, simsan; anwadal, gwamal, anghyson, ansefydlog; cyfeiliornus (am farn, &c.): swinging, shaking, shaken; unsteady (on one's feet), tottery, reeling; wobbly, rickety; vacillating, wavering, inconstant, unstable; unsound (of opinion, &c.).

15g. Cy iv. 114, [t]an trugarau ny dybolyayth orth ygan suledig [sic] annyan myon dyn. 1606 E. JAMES: Hom iii. 67, Nid ffydd anwadal, sigledig (wavering), ond ffydd ddiogel, siccr, sylfanedd, diragrith. c. 1658 R. VAUGHAN: E 88, eithr y cyfrwy yw ein gwendyd sigledig (wavering) . . . mal y mae yn rhaid i ni gael gwers newydd cyn dysgu yr hen. 1718 (1721) S. THOMAS: HB 145, fel na bydde Stat y Deyrnas yn sigledig a'r [sic] ol ei farwolaeth ef. c. 1730 Thos. Lloyd D (LIGC) 210b, Sigledig, Tottering, wawering. 1759 T. THOMAS: WWDd 315, [g]osod Sylfaen ei undeb ä Christ, i ymddibynnu ar ei waith ei hun, ac felly a'r [sic] Sylfaen sigledig. 1764 T. THOMAS: M 56, Sigledig yw fy hyder i. 1803 P, Sigledig . . . Shaked, rocked; stirred. Ar lafar, 'Wi wedi mynd yn fudur o shigletig ar 'y nræd', 'Ma'r 'en ford' 'yn yn mynd yn fwy shigletig bob dydd', GTN 765.

sigl-ei-gwt, gw. sigl-di-gwt.

siglen¹ [sigl¹ + -en] eb. ll. -nydd, -nau, -ni, (adran (c)) -nod.

(a) Cors, mignen, hefyd yn dros. ac yn ffig.: bog, marsh, swamp, quagmire, also transf. and fig.

15-16g. TA 423, Mac at liw hwn, mwltai hydd, / Oes, gleiniau tes siglennydd [i ddiolch am farch glas]. 1588 Job xl. 16, lloches o gorsennau a siglennydd. 1604-7 TW (Pen 228), siglenn d.g. Vorago. 1615 R. SMYTH: GB 18[3], nid oes . . . un creadur byw nad ivv yn cymeryd i arfau yn erbyn dyn. . . yr hwn beth sydd eglwr . . . pen i'r lly[ff]aint a'r locustiaid ymvrthod a'r sugleni [sic] . . . ag escyn i neuodd . . . Pharo. 1632 D. Siglen, Vorago. 17g. Htw MORUS: EC i. 84, Safn fyglwyd, soeglyd siglen, / Seler brag, a'i sail ar bren [i ofyn cerwyn ddarlaw]. 1677 C. EDWARDS: FfDd 267, Gwneir y grôth yn suglen [sic] vffern, lle'r aiff pob anifail anllad yn ei un llam. 1696 CDD 65, Duw 'nad [sic] fi'n aflawen, i droi'n wÿsc fy nghefen, / I Sodam, ar siglen fwsoglyd. 1744 CM 120, 21, Bum bedair awr fel un mewnd bedd / Do yn gorwedd yn y gerwyn / Ceisiais oddiyno ymsmud / Am [sic] pen yn siglen soeglyd / I fynd oddiyno nid oeddwn haws / Mi rolis ar draws yr awlyd. 1765 Csf C 116, Myn'd ar y Fargen lloiw'n llawen / Mewn lle msysgldd w'r ar Siglen, / Ar burwen donen dano, / Ai thraed ar lëd heb lidio. 1773 G. RHYSIART: MACP 7, Ymddangosodd nad oedd y sylfaen wedi ei hadeil-

adu ar ddim ond siglenau a thraeth sugn. 1803 P, Siglen, s. f. dim.—pl. t. yz . . . a bog or quag. Ar lafar, 'Siglen' 'cors', Cymru liv. [84] (dwyrain yr Drefn.); 'Ma raid bod yn ofalus wrth gerad achä' shiglan', GTN 765. Digwydd fel e. lle, 'Y Siglen ger Trefriw (Caern.), a hefyd ger Llandyrnog (Dinb.), a cher Llanfair Pwll Gwynygl (Môn)', EANC 101. Cf. D. OWEN: RL 165, na chorsydd na siglennydd pechadurus-rywyd cnawdol.

(b) Peth sy'n siglo; sedd sy'n hongian wrth raff(au), &c., fel y gellir siglo'n ôl ac ymlaen arni, si-so: something which swings; (child's, &c.) swing, see-saw.

15g. GDID 44, Rhodur a chriwr, chwaraëch—wrth bren, / Siglen geir dy ben, wrth gord y bych. 1803 P, Siglen . . . a swing. Ar lafar, 'siglan' 'a swing', WVBD 489; 'siglan' 'a (child's) swing', GTN 765.

(c) Adar. Sigl-di-gwt, tinsigl, sigldin, Motacilla: wagtail.

20g. Ar lafar, 'Siglen Lwyd = Grey Wagtail', H. E. FORREST: FNW 115; 'Siglen Felen = Yellow Wagtail', id. 117.

Cfn.: siglen adenydd, &c. = siglen dennyn. 1925. Ar lafar yn Arfon, hefyd yn y ff. siglan denu. Gw. hefyd sigl¹—sigl adenydd. siglen dennyn: (child's, &c.) swing, see-saw. 1547 WS, Siglen dennyn Tytter totter. 1604-7 TW (Pen 228), chwaraeu siglen dennyn d.g. Oscillatio. 1620 Mos 204, 40, Chwarae siglan dennun. 1803 P, Siglen . . . siglen dennyn, a swing rope. Ar lafar, 'Siglen dennyn . . . oedd ein gair ni am swing', LILIAM 87. Gw. hefyd sigl¹—sigl dennyn. siglen donnen (dongen): (i) (child's, &c.) swing, see-saw, also fig. 1677 C. EDWARDS: FfDd 281, Cymyr ei bleser a'i rwysc gyda ei gymdeithion yn yscafnder ei galon; a chweri suglen [sic] donnen uwchben y [p]wll diwaedd, er na bo ond llinin brau o ffwyd bregus yn ei ddal ef. 1803 P, Siglen . . . Siglen donen . . . a swing rope. Ar lafar gyt yn y ff. siglen dongan (gorllewin Meir.). (ii) quagmire. 1901. Gw. hefyd sigl¹—sigl donnen.

siglen², gw. sigl³.

siglenllyd [siglen¹ + -llyd] a. Corsiog, corslyd, siglennog; boggy, marshy, swampy. 1832.

siglennaidd [siglen¹ + -aidd] a. Corsiog, corslyd, siglennog; boggy, marshy, swampy. c. 1834.

siglennog [siglen¹ + -og] a. Tebygi i siglen, o natur siglen, corsiog, corslyd; swampy, boggy, marshy.

1699 T. JONES: TP 9, Mi a welwn . . . nessau o honyt hwä at Gors siglennog. 1780 W d.g. Quaggy. 1803 P d.g. Siglenawg.

siglerygd [sigl¹ + ergyd] e?g. Daeargryn, daeargryniad: (earth)quake, tremor. 1850.

siglethan, gw. siglaethan.

siglfaen [sigl¹ + maen¹] eg. Carreg siglo, maen sigl, maen chwyf: logan-stone, rocking-stone. 1926.

Gw. hefyd maen¹—maen sigl.

siglnoaf: sigl-gnoi [sigl¹ + gnoi] bg.a. Cnoi (bwyd) a'i droi yn y geg; to chew (food), turning it about in the mouth.

1905. Ar lafar, 'Paid ä sigl-gnoi dy fwyd, llynca fo', WVBD 489.

siglhongian [sigl¹ + hongian] bg.a. Hongian (peth) fel y gall siglo'n rhydd, hongian a siglo'n ôl ac ymlaen: to hang (something) so that it swings freely, hang and swing to and fro. 1814.

sigliad, siglad [bôn y f. siglaf: siglo + -iad, -ad²] eg. ll. -au. Y weithred o siglo ('n ôl ac ymlaen), symudiad yn ôl ac ymlaen, osgiliad, ysgytwad, ysgytiad, hefyd yn ffig.; daeargryniad; dirgryniad; honciad, honc; rhythm (mewn barddoniaeth): a swing-(ing), a wagging, oscillation, a shaking, shake, also fig.; (earth) tremor; vibration; a swaying, tottering; rhythm (in poetry).

1604-7 TW (Pen 228), Sighth d.g. Vacillatio. c. 1730 Thos. Lloyd D (LIGC) 210b, Sigliad, Concurrio, motio. 1770 TG iv. 79, Bore ddydd Sadwrn . . . y clywyd siglad daear grynn yn y ddinas hon. 1794 W, siglad d.g. A wagging. 1796 T. JONES: CCA 367, hyn a gadwodd gerbyd ei obaith ar ei olwynion . . . er ei fod weithiau megis ar siglad (seemed to totter and shake). 1803 P, Siglad, s. m. . . A shaking, a rocking, a stirring. Ar lafar, 'Fi ro' i shiglad iti, 'morwn i, os